

Aan de leden van de Vaste Kamercommissie voor Infrastructuur en Waterstaat

Datum: 10-01-2023

Onderwerp: Commissiedebat Wadden d.d. 18 januari 2023

Geachte dames en heren,

Op 18 januari staat een vergadering van uw commissie gepland met betrekking tot de Wadden. Graag geven wij u voorafgaand aan deze commissievergadering nog een aantal punten mee die mogelijk van belang zijn voor uw debat.

Wij gaan onderstaand achtereenvolgens in op het Uitvoeringsprogramma Waddengebied 2021-2026, het integraal Beleidskader Natuur Waddenzee, de MTR Friese Waddenveren en het snelvaren door watertaxi's in het donker.

1. Uitvoeringsprogramma Waddengebied 2021-2026

Dit Uitvoeringsprogramma is een belangrijke uitwerking van de Agenda voor het Waddengebied 2050.

In de Agenda voor het Waddengebied wordt terecht het thema Leefbaarheid benoemd in Hoofdstuk 4.6. In het Uitvoeringsprogramma 2021-2026 is dit thema verbonden met verscheidene deelprogramma's, één daarvan is het deelprogramma 13 met betrekking tot het Waddenprogramma. Echter heeft het thema leefbaarheid ook raakvlakken met diverse andere deelprogramma's.

Voor de Waddeneilanden is het van groot belang dat de uitvoering integraal ter hand wordt genomen met oog voor de specifieke situatie van de Waddeneilanden. Het behoud van de leefbaarheid en bereikbaarheid van de Waddeneilanden voor inwoners, werknemers en gasten is van groot belang en zal soms een randvoorwaarde moeten zijn voor andere belangen.

Een grote onduidelijke factor is nog de financiering van het Uitvoeringsprogramma.

2. Het integraal Beleidskader Natuur Waddenzee

Na de vaststelling van de Agenda 2050 is het Beleidskader Natuur Waddenzee in ontwikkeling genomen.

De Waddeneilanden maken zich bij dit Beleidskader zorgen hoe de balans gezocht wordt tussen de ecologische belangen enerzijds en de leefbaarheid en sociaaleconomische belangen van de Waddeneilanden anderzijds. Hierover hebben we een goed gesprek gevoerd met vertegenwoordigers van het Ministerie van

Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit waarin we onze zorgen hebben kunnen overbrengen. Belangrijk is nu het vervolg van de ontwikkeling van dit Beleidskader

Bij de nominatie van de Waddenzee tot Werelderfgoed en bij het vaststellen van de Natura 2000 Beheerplannen zijn afspraken gemaakt over het bestaand gebruik in de Waddenzee. Ook hierbij geldt dat de leefbaarheid en bereikbaarheid van de Waddeneilanden een randvoorwaarde vormen voor het beleid ten aanzien van de natuur. Gebruiken die al generaties lang op de Waddeneilanden plaatsvinden dienen gerespecteerd te worden.

Het kan noodzakelijk zijn dat voor de leefbaarheid op de Waddeneilanden extra menselijke activiteiten in de Waddenzee ontplooid moeten worden, hetgeen tot een toename kan leiden van de cumulatieve effecten van menselijke activiteiten voor de Waddenzee. Wij pleiten ervoor om dit niet klakkeloos te verbieden maar af te wegen met andere reeds bestaande activiteiten om de leefbaarheid van de Waddeneilanden in stand te houden. Laat de Waddeneilanden niet verworden tot openlucht musea, zoals we inmiddels bij een enkel Duits Waddeneiland al zien.

3. MTR Friese Waddenveren

De veerverbinding met de Waddeneilanden is de navelstreng voor de eilanden met de vaste wal. De verbinding is noodzakelijk voor bewoners om zich te kunnen verplaatsen van en naar locaties in Nederland en daarbuiten, de veerverbinding is van belang voor de gasten van de Waddeneilanden, maar ook voor de aan- en afvoer van levensmiddelen en andere goederen naar de eilanden. Tenslotte is de veerverbinding van cruciaal belang bij calamiteiten op de Waddeneilanden. Zwaar materieel kan alleen over het water naar het eiland komen, dit moet bij hoog en bij laag water mogelijk zijn.

De Midterm Review (MTR) geeft in zijn algemeenheid een tevredenheid aan met de wijze waarop de veerdiensten worden uitgevoerd. Wel worden aandachtspunten geformuleerd. Voor ons zijn daarbij heel belangrijk:

- De formele rol die gemeenten in de huidige en toekomstige concessie krijgen. Op dit moment hebben gemeenten alleen een adviserende rol. Uit de wijze waarop omgegaan wordt met de adviezen van de gemeente in het Vervoersplan, blijkt dat deze rol op een te grote afstand staat van de concessiegever en concessienemer.
- Ten aanzien van de concessie lopen op dit moment meerdere trajecten die formeel los van elkaar staan, maar wel een relatie met elkaar hebben. Wij zien een toewerken naar een nieuwe concessie, een Project Verkenning Bereikbaarheid Ameland 2030 en de ontwikkeling van een nieuw Vervoersconcept door concessienemer Wagenborg Passagiersdiensten. Deze activiteiten staan niet los van elkaar en hebben onderling een grote invloed op elkaar. Voor alle drie de activiteiten heeft het ministerie van I&W de rol van opdrachtgever, als concessieverlener of als beleidsministerie voor Rijkswaterstaat. Wij onderschrijven de conclusie in de Midterm Review dat de

- concessiegever (het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat) meer regie zou moeten nemen.
- De betrouwbaarheid/punctualiteit van de veerdienst wordt op een oneigenlijke wijze bepaald. Dit is vooral een zorgpunt voor de concessie Waddenveren Oost. De performance van de snelboot en de veerboot van zowel Ameland als Schiermonnikoog wordt in één getal uitgedrukt, waardoor niet zichtbaar is dat de betrouwbaarheid/punctualiteit van één van de verbindingen onder de norm ligt. Bij een toekomstige concessie zou de betrouwbaarheid van elke verbinding apart gerapporteerd moeten worden en niet 4 verbindingen (2 * veerboot en 2 * snelboot) in één nietszeggend getal.
 - Het vervoer van vracht en doelgroepenvervoer (bijvoorbeeld leerlingenvervoer) vallen buiten de concessie, en dus buiten de MTR. Onder de huidige omstandigheden is er beperkt concurrentie mogelijk, vooral ook omdat de havenfaciliteiten niet altijd geschikt zijn voor meerdere aanbieders. Dit heeft er in sommige gevallen toe geleid dat een aanbieder niet kon meedingen. In veel gevallen is Rijkswaterstaat verantwoordelijk voor de havenfaciliteiten. De eilanden zouden graag zien dat het Rijk eventuele belemmeringen bij havenfaciliteiten zoveel mogelijk wegneemt.

4. Snelvaren in het donker

Recent heeft één van de reders gepubliceerd dat het bedrijf per 1 januari 2023 stopt met de Watertaxi omdat hij geen steun ervaart bij het verkrijgen van een ontheffing om na zonsondergang en voor zonsopgang sneller te varen dan 20 kilometer per uur, zoals de veerdiensten en de snelboot dat ook doen.

Na deze publicatie hebben ook de reders van watertaxi's naar andere Waddeneilanden aangegeven hun dienstverlening te gaan beperken.

Dit heeft tot gevolg dat één of meer Waddeneilanden na het varen van de laatste veerboot en snelboot tot de eerste boten de volgende dag (dus van ruwweg 21:00 tot 6:00 uur) niet bereikbaar zijn en niet verlaten kunnen worden. Dit heeft voor de aanwezigen op het eiland grote gevolgen. Enkele voorbeelden: Een gezinslid dat met de helikopter vervoerd is naar een ziekenhuis, kan niet meer gevolgd worden door naasten; een arrestant of verwarde persoon kan 's nachts niet meer afgevoerd worden van het eiland en houdt de volledige beschikbare politiecapaciteit op het eiland bezet; een storing in gas-, water-, elektriciteits- of communicatienetwerken waarbij onderdelen of apparatuur van de wal moeten komen niet overgebracht kunnen worden; een lid van de brandweer kan na zijn opleiding in de avonduren niet meer terug naar het eiland.

De Tweede Kamer heeft een motie aangenomen die de minister van Infrastructuur en Waterstaat oproept om in overleg met watertaxibedrijven en gemeenten van de Wadden mogelijkheden tot generieke ontheffing bij nachtelijk varen voor gespecificeerde diensten te onderzoeken. Wij vragen u de vinger aan de pols te

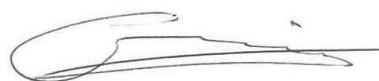
houden, zodat de watertaxi naar en van de Waddeneilanden beschikbaar blijft voor de situaties waarin dit echt nodig is.

Mocht u nog vragen hebben, aarzelt u dan niet om met ons contact op te nemen via het secretariaat van Samenwerkingsverband De Waddeneilanden, 0517-740000, info@dewaddeneilanden.nl

Met vriendelijke groet,
Namens de Leden van het Dagelijks Bestuur van Samenwerkingsverband De Waddeneilanden,
Burgemeester van Schiermonnikoog Ineke van Gent
Burgemeester van Texel Michiel Uitdehaag
Burgemeester van Vlieland Michiel Schrier
Burgemeester van Ameland Leo Pieter Stoel

C. van de Pol
Voorzitter
Burgemeester van Terschelling

C.J. Praamstra
secretaris-directeur